

Instytut Rozwoju Gospodarczego

**SZKOŁA GŁÓWNA HANDLOWA
W WARSZAWIE**

Stanisław Kluza

Oskar Krzesicki

KONIUNKTURA W BANKOWOŚCI

kwiecień-czerwiec 2016

ISSN 2392-3733

Badanie okresowe nr 69

BADANIA KONIUNKTURY GOSPODARCZEJ INSTYTUTU ROZWOJU GOSPODARCZEGO SGH

Rada Programowa:

Elżbieta Adamowicz (przewodnicząca), Joanna Klimkowska (sekretarz)
Marco Malgarini, Gernot Nerb, Ataman Ozyildirim, Janusz Stacewicz, István János Tóth

Komitety Redakcyjny i adres Redakcji:

Konrad Walczyk (Redaktor Naczelny)
Stanisław Kluza
Oskar Krzesicki
Alina Gołębiowska

ul. Madalińskiego 6/8, 02-513 Warszawa
<http://www.sgh.waw.pl/irg/>

Wydawnictwo:

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
al. Niepodległości 162, 02-554 Warszawa

wersja elektroniczna czasopisma jest wersją pierwotną

Publikacja została zrecenzowana zgodnie z wytycznymi MNiSW

©Copyright by Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa 2016

Wszelkie prawa zastrzeżone. All rights reserved.

ISSN 2392-3733

Nr rej. PR 18394

Informacje zawarte w niniejszym czasopiśmie oparte są na wynikach ankietowego badania koniunktury w bankowości, realizowanego przez IRG SGH według metodyki opisanej na stronie:

<http://kolegia.sgh.waw.pl/pl/KAE/struktura/IRG/koniunktura/Strony/metody.aspx>

SPIS TREŚCI

I.	OMÓWIENIE WYNIKÓW BADANIA	4
II.	WYNIKI SZCZEGÓŁOWE	7
	1) Wskaźnik koniunktury w bankowości	7
	2) Wynik z działalności bankowej (netto)	8
	3) Warunki prowadzenia działalności bankowej	8
	4) Wielkość wypracowanego zysku	9
	5) Jakość portfela należności	9
	6) Ogólne zainteresowanie klientów usługami bankowymi	10
	7) Wielkość zatrudnienia	10
	8) Czynniki ograniczające rozwój banków	11
	9) Inwestycje kapitałowe	11
	10) <i>Spread</i> (rozstęp) między oprocentowaniem kredytów i depozytów	12
	11) Kurs PLN względem parytetu (koszyka walut).....	12
	12) Stopy procentowe NBP (ogólna tendencja)	12
	13) Ogólna sytuacja polskiej gospodarki	13
	14) Ogólna sytuacja sektora finansowego na tle polskiej gospodarki	13
	15) Wynik na operacjach <i>reverse-repo</i> (pomniejszony o <i>repo</i>)	13
	16) Poziom inflacji	14
	17) Realna podaż pieniądza	14
III.	SUMMARY.....	15

I. OMÓWIENIE WYNIKÓW BADANIA

1. W I kwartale 2016 r. wartość wskaźnika koniunktury w sektorze bankowym IRG SGH (IRGBAN) wzrosła, osiągając poziom 12,2 punktu. Wynik ten jest o 31,5 pkt. niższy od wskazania z poprzedniego kwartału, a także znacząco (o 9,9 pkt.) powyżej przewidywań wyrażonych przez banki w poprzednim badaniu. Na wzrost wartości wskaźnika bardzo silnie wpłynęło zwiększenie się wartości sald: wyniku z działalności bankowej i wypracowanego zysku. Wpływ salda zatrudnienia był ujemny. Spodziewane jest nieznaczne pogorszenie się sytuacji w kolejnym okresie, a wartość wskaźnika prognozowanej koniunktury wynosi 7,7 pkt.

2. W ostatnim okresie wynik z działalności bankowej (netto) podlegał znacznym wahaniom. W I kwartale 2016 r. wartość salda wzrosła do 20 pkt., podczas gdy w IV kwartale wynosiła 5,0 pkt. Obecny wynik okazał się lepszy od prognoz sprzed trzech miesięcy (o 5 pkt.). Przewidywania na kolejny kwartał wskazują na nieznaczny wzrost wyniku z działalności bankowej; wartość salda prognostycznego wynosi 26,3 pkt.

3. W I kwartale 2016 r., podobnie jak we wcześniejszym, wartość salda ocen dynamiki warunków prowadzenia działalności bankowej była ujemna i wyniosła -55,0 pkt. Oznacza to, że warunki do prowadzenia działalności bankowej pogorszyły się, lecz w nieco mniejszym stopniu niż w poprzednim kwartale. Bieżąca ocena jest lepsza od przewidywań sektora z poprzedniego kwartału (o 26,0 pkt.). Banki spodziewają się jednak dalszego pogorszenia się warunków prowadzenia przez nie działalności (wartość salda prognostycznego równa jest -10 pkt.).

4. Wartość wskaźnika prostego, pokazującego wielkość wypracowanego zysku, wyniosła +35,0 pkt. W ciągu kwartału wzrosła o 90,0 pkt. i jest o 30 pkt. wyższa od wartości przewidywanej w poprzednim badaniu. Z opinii respondentów wynika, że w kolejnym kwartale zyski nieznacznie wzrosną; wartość salda prognostycznego wynosi 10,5 pkt.

5. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o jakość portfela obniżyła się (do poziomu -5,0 pkt.). Po raz pierwszy od wielu kwartałów liczba banków, których jakość portfela się pogorszyła, jest wyższa niż tych, których się poprawiła. Obecna wartość salda jest niższa od prognozowanej przed kwartałem (o 5,0 pkt.). Banki jednak spodziewają się poprawy jakości portfela w najbliższym okresie (wartość salda przewidywań wynosi 10,5 punktu).

6. Ogólne zainteresowanie klientów usługami bankowymi nie zmienia się. Wartość salda wynosi 0 pkt. (14,3 pkt. poniżej odczytu z poprzedniego kwartału). Ponad połowa banków (78,9 %) wskazuje na stabilizację w tym zakresie. Obecna wartość salda jest również niższa od przewidywanej kwartał temu. Spodziewany jest wzrost zainteresowania usługami bankowymi w II kwartale 2016 r. (wartość salda przewidywań równe 15,8 pkt.).

7. W I kwartale 2016 r. banki po raz kolejny zadeklarowały chęć zmniejszenia zatrudnienia. Bieżąca wartość salda (-18,4 pkt.) wskazuje na nieznaczną obniżkę zatrudnienia i jest o 10,5 pkt. niższa od wartości z poprzedniego kwartału. Jest również nieznacznie niższa (o ok. 5,3 pkt.) od przewidywanej przed kwartałem. Banki planują dalsze cięcia w zatrudnieniu w kolejnych kwartałach (wartość salda prognostycznego wynosi -13,9 pkt.).

8. W I kwartale 2016 r. przeciętne odczucia dotyczące dolegliwości barier w sektorze bankowym nie uległy znaczącej zmianie. W grupie barier na pierwszym miejscu znalazły się obciążenia podatkowe (72,7 %, znaczny wzrost w porównaniu z poprzednim kwartałem), następnie: bariery prawne (68,2 % wskazań, wzrost w porównaniu z poprzednim badaniem), bariery związane z niedostatecznym popytem

na usługi finansowe oraz trudną sytuacją finansową klientów (po 40,9 % wskazań). Znaczny wzrost odsetka ankietowanych wskazujących na obciążenia podatkowe jako główną przeszkodę w rozwoju działalności bankowej może mieć związek z wprowadzeniem przez rząd podatku od aktywów bankowych. W kolejnym kwartale rozwój banków najprawdopodobniej będzie powstrzymany przez obciążenia podatkowe, bariery prawne, a także trudności z pozyskaniem klientów.

9. W minionym kwartale wartość wskaźnika prostego opisującego dynamikę inwestycji kapitałowych nieznacznie spadła względem poprzedniego badania (o 5,5 pkt.). Oznacza to, że banki kontynuują odbudowę swoich pozycji inwestycyjnych. Obecna wartość salda jest niższa od wartości przewidywanej w poprzednim kwartale (o 5,5 pkt.). Banki spodziewają się dalszego powiększenia inwestycji kapitałowych w kolejnym kwartale (wartość salda prognostycznego wynosi +5,3 punktu).

10. Udział banków, które spodziewają się, że wielkość *spreadu* będzie się zmniejszać, wzrósł z 21,1 % do 31,6 %, a udział tych, które przewidują jego krótkookresowy wzrost, spadł z 31,6 % do 26,3 %. W długim horyzoncie banki spodziewają się stabilizacji *spreadu*. Obecnie 61,1 % badanych prognozuje ustabilizowanie się *spreadu* w horyzoncie 12 miesięcy, a udział tych, którzy przewidują jego wzrost (27,8 %), przewyższa udział tych, którzy prognozują jego spadek (11,1 %).

11. Po okresie względnej stabilizacji wartości złotego w 2015 r. respondenci z sektora bankowego najczęściej wskazują, że w krótkim horyzoncie wartość polskiej waluty pozostanie bez zmian (47,6 % badanych). Nieznacznie mniej niż poprzednim kwartale, bowiem tylko 14,3 %, przewiduje aprecjację złotego, a 38,1 % spadek jego wartości w krótkim okresie. Opinie banków co do kształtowania się siły złotówki w długim okresie są zróżnicowane. Respondenci przewidujący umocnienie złotego w długim okresie stanowią 47,6 % próby, podczas gdy 23,8 % banków spodziewa się deprecjacji (w poprzednim kwartale 45,5 %). Ankietowani są więc nieco bardziej optymistyczni niż przed kwartałem, co może mieć związek z utrzymaniem ratingu kredytowego Polski przez agencję Moody's.

12. Pierwsze decyzje RPP w nowym składzie utwierdziły banki w przekonaniu o stabilnym poziomie stóp procentowych w najbliższej przyszłości. W formułowanych krótkoterminowych prognozach 95,2 % respondentów z sektora bankowego spodziewało się stabilizacji stóp procentowych na obecnym poziomie, a 4,8 % ich obniżenia. Banki tak samo często wskazują na możliwość obniżenia jak i podniesienia stóp w długim okresie (po 9,5 %), podczas gdy pozostałe 81,0 % ankietowanych spodziewa się, że w perspektywie 12 miesięcy obecny poziom stóp utrzyma się.

13. Od IV kwartału 2008 r. większość respondentów badania koniunktury w sektorze bankowym niezmiennie przewidywała utrzymanie się obserwowanej sytuacji gospodarczej w kraju. Podobne opinie wyrażane są również w przewidywaniach na II kwartał 2016 r. Odsetek respondentów spodziewających się braku jakichkolwiek zmian sytuacji gospodarczej w krótkiej perspektywie wynosi 75 %. Pozostałe banki wskazują na pogorszenie się (15 %) lub poprawę sytuacji gospodarczej (10 %). W opinii polskich banków zatem stopa wzrostu gospodarczego utrzyma się w najbliższym okresie na poziomie podobnym do dotychczasowego. Podobne oceny dotyczą rozwoju gospodarki w perspektywie długookresowej (84,2 % bez zmian i 15,8 % poprawa). Żaden bank nie spodziewa się pogorszenia sytuacji gospodarczej w kraju.

14. W ostatnim okresie sytuacja sektora finansowego na tle innych sektorów gospodarki zaczęła się gwałtownie pogarszać. Po pięciu odczytach z rządu, w których odsetek banków oceniających korzystnie sytuację w sektorze finansowym na tle innych sektorów w gospodarce przewyższał odsetek tych, którzy oceniali ją negatywnie, obecnie, szósty kwartał z rządu, obserwowane jest odwrócenie tej tendencji. Odsetek respondentów przewidujących brak jakichkolwiek zmian sytuacji sektora w krótkiej perspektywie wynosi 30,0 % (w poprzednim kwartale 28,6 %), pozostali respondenci wskazują na

negatywne krótkookresowe perspektywy dla branży finansowej (65,0 %, podczas gdy w poprzednim kwartale odsetek ten wyniósł 71,4 %); 5 % banków oczekuje, że sytuacja sektora będzie się poprawiać na tle innych branż (poprzednio żaden). Przewidywania długookresowe pokrywają się z przewidywaniami krótkookresowymi. Bardzo pesymistyczne podejście banków do oceny sytuacji sektora na tle gospodarki może być związane ze wzrostem obciążeń podatkowych oraz składek na BFG. Nieznaczny wzrost optymizmu banków w porównaniu z poprzednim kwartałem może wynikać z wycofania prezydenckiej propozycji przymusowego przewalutowania kredytów walutowych.

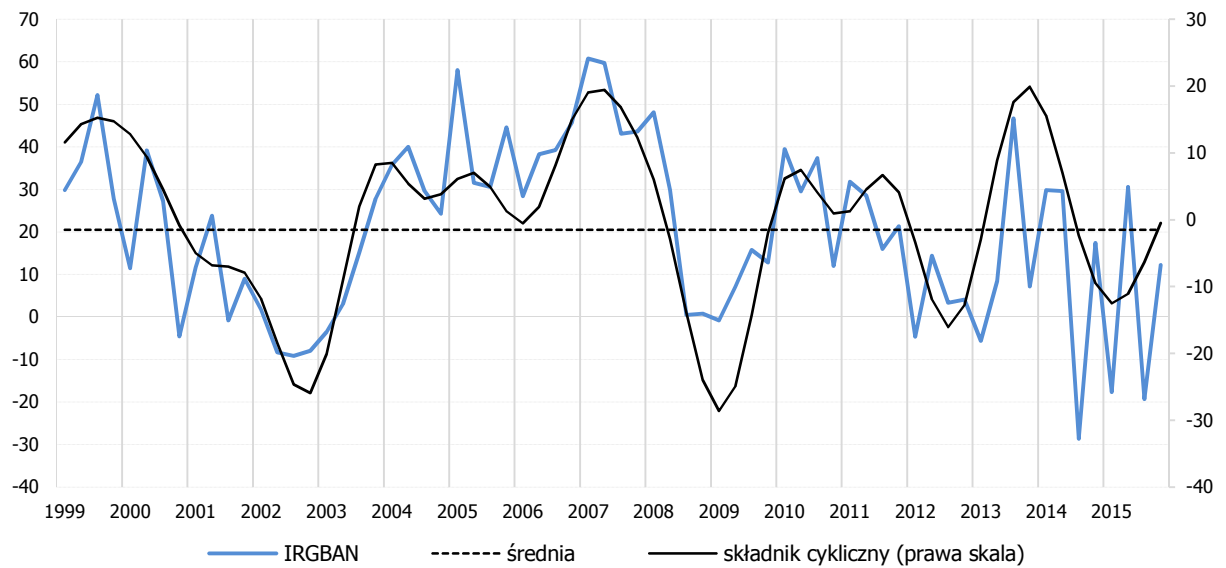
15. 89,5 % ankietowanych przewiduje utrzymanie obecnego wyniku na operacjach *reverse-repo* w II kwartale 2016 r. Pozostali wskazują na jego pogorszenie się. Struktura przewidywań respondentów wskazuje na stabilizację możliwości generowania zysków z operacji *reverse-repo* również w długim okresie (88,9 % banków). Pozostałe banki spodziewają się pogorszenia się sytuacji.

16. Deflacja sięgnęła w kwietniu 2016 r. poziomu -1,1 % w ujęciu rocznym. Jest to głównie związane z niskimi cenami surowców. Respondenci z sektora bankowego spodziewają się odwrócenia tej tendencji już w najbliższych miesiącach. 50,0 % badanych spodziewa się wzrostu cen w II kwartale 2016 r. Pozostali przewidują utrzymanie się cen na niezmiennym poziomie (40 %) lub ich spadku (10 %). Oczekiwania dotyczące inflacji w długim okresie są pod wpływem czynników popytowych i tym samym zdecydowanie silniej ukierunkowane na możliwy wzrost inflacji. Obecnie aż 85,7 % respondentów spodziewa się jej przyspieszenia, a jedynie 14,3 % uważa, że dynamika cen nie ulegnie zmianie.

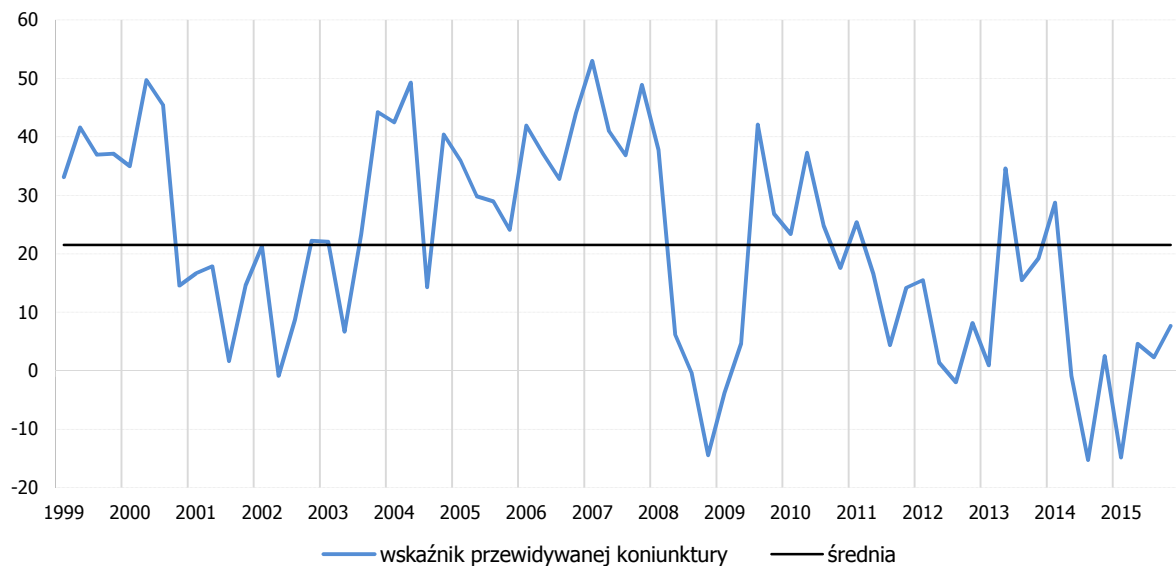
17. Przewidywania dotyczące krótkookresowego kształtowania się realnej podaży pieniądza wskazują z tym samym prawdopodobieństwem tak na jej stabilizację jak i wzrost. Długookresowe oczekiwania respondentów co do kierunku ewentualnej zmiany podaży pieniądza wskazują na jej wzrost. Wzrostu podaży w nadchodzącym roku spodziewa się 61,9 % badanych, 33,3 % wskazuje na brak zmiany, a 4,8 % spodziewa się jej spadku.

II. WYNIKI SZCZEGÓŁOWE

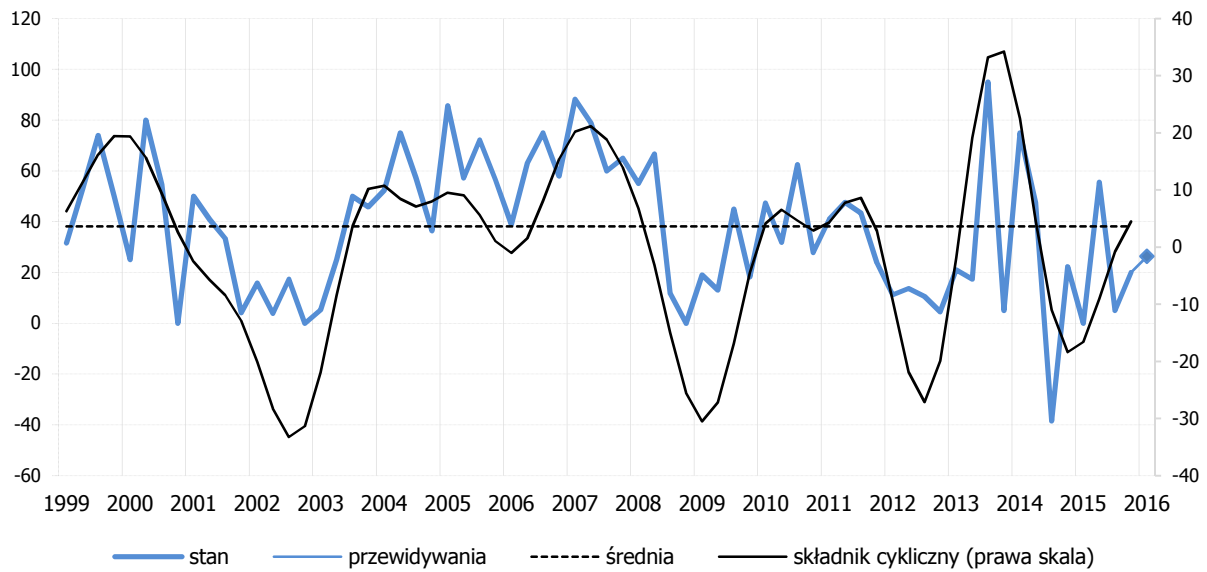
1. Wskaźnik koniunktury w sektorze bankowym

	Q4 2014	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016
wskaźnik koniunktury (IRGBAN)	-28,6	17,4	-17,7	30,6	-19,3	12,2
wskaźnik prognozowanej koniunktury	-15,3	2,5	-14,8	4,6	2,3	7,7

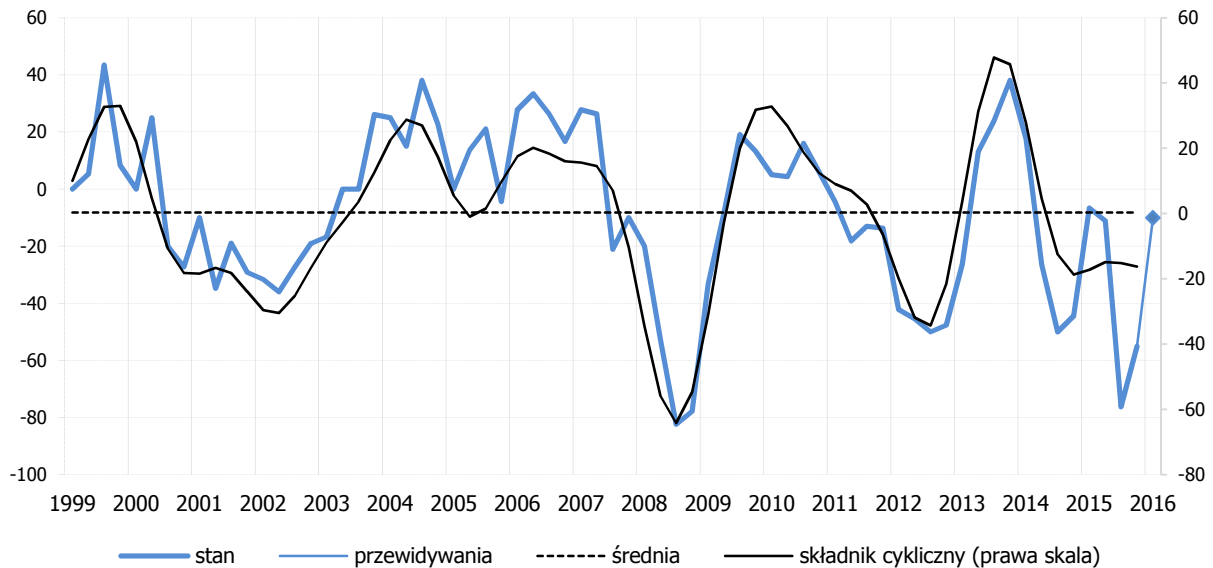

2. Wynik z działalności bankowej (netto)

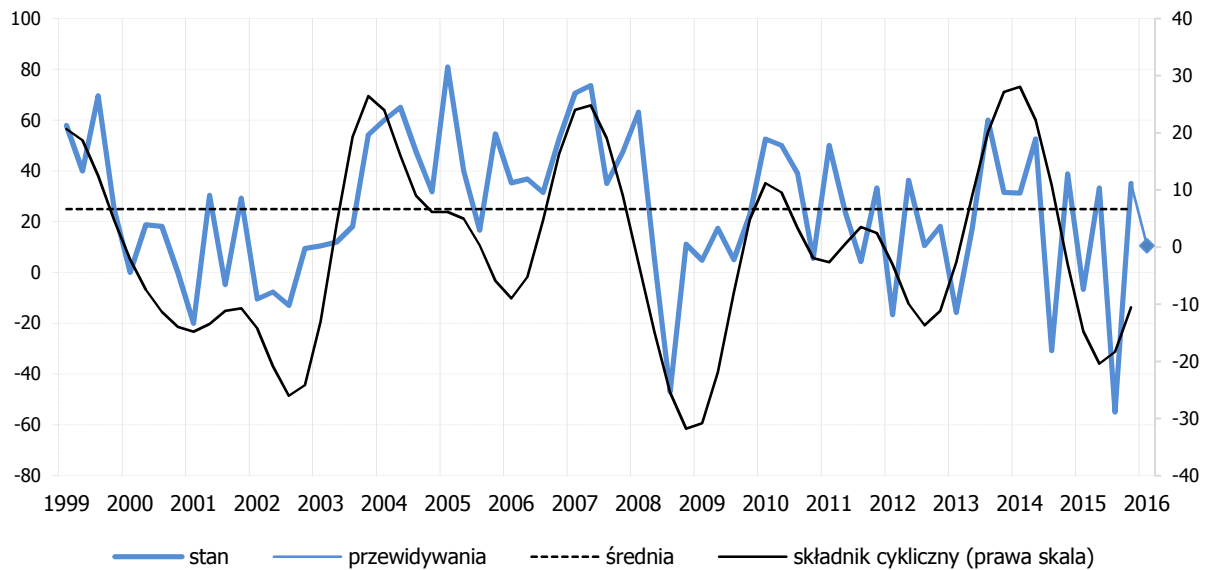
warianty odpowiedzi - odsetki	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	przewidywania
1. wzrost	55,5	40,0	61,1	40,0	45,0	47,4
2. brak zmiany	11,1	20,0	33,3	25,0	30,0	31,5
3. spadek	33,3	40,0	5,6	35,0	25,0	21,1
saldo (1.-3.)	22,2	0,0	55,5	5,0	20,0	26,3

3. Warunki prowadzenia działalności bankowej

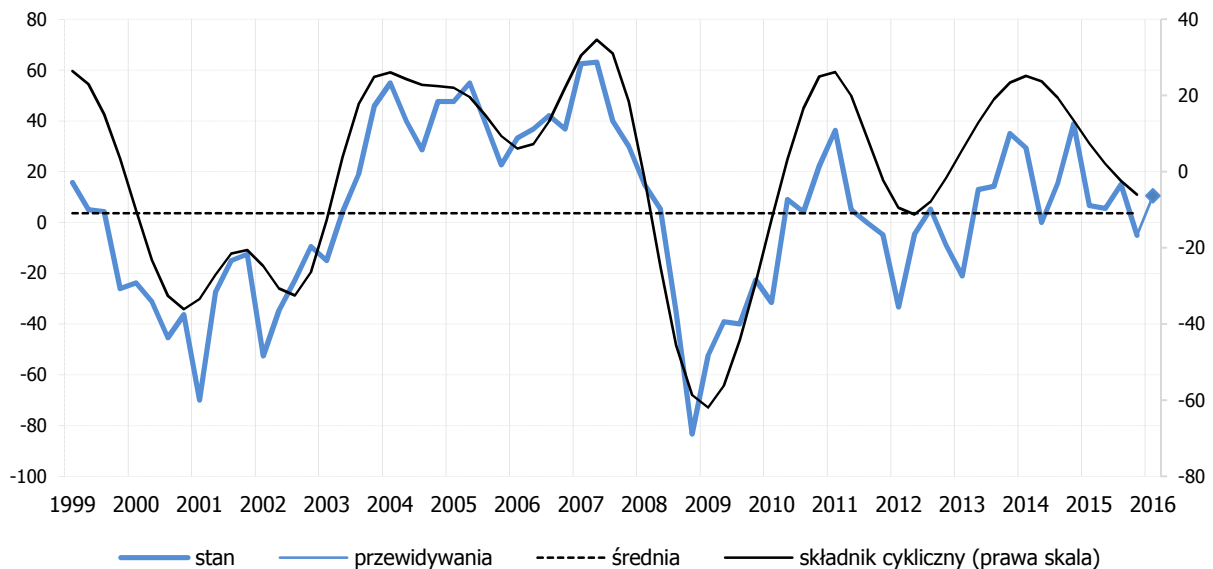
warianty odpowiedzi - odsetki	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	przewidywania
1. poprawa	11,1	6,6	5,6	0,0	5,0	10,0
2. brak zmiany	33,3	80,0	77,8	23,8	35,0	70,0
3. pogorszenie	55,5	13,3	16,7	76,2	60,0	20,0
saldo (1.-3.)	-44,4	-6,7	-11,1	-76,2	-55,0	-10,0

4. Wielkość wypracowanego zysku

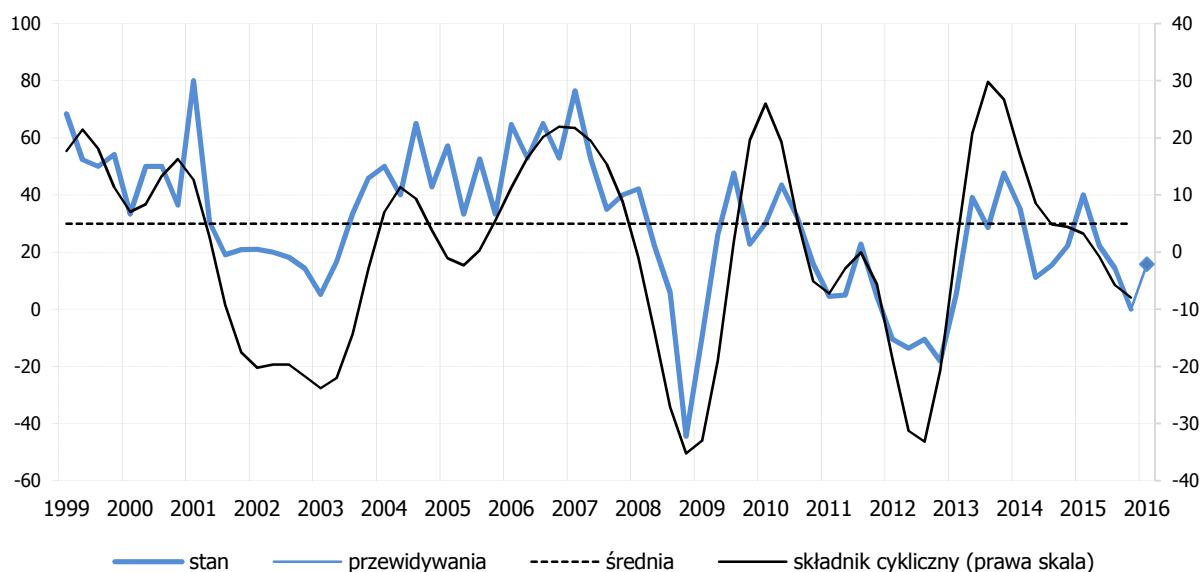
warianty odpowiedzi - odsetki	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	przewidywania
1. wzrost	66,7	33,3	55,5	15,0	60,0	42,1
2. brak zmiany	5,6	26,7	22,2	15,0	15,0	26,3
3. spadek	27,8	40,0	22,2	70,0	25,0	31,6
saldo (1.-3.)	38,9	-6,7	33,3	-55,0	35,0	10,5

5. Jakość portfela należności

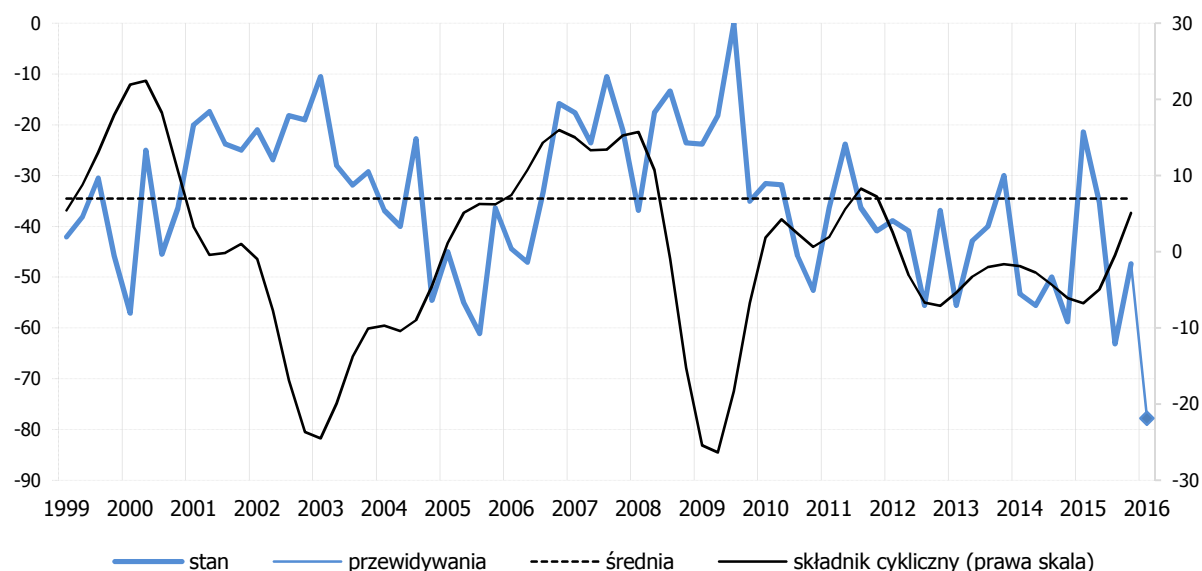
warianty odpowiedzi - odsetki	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	przewidywania
1. poprawa	50,0	26,7	22,2	25,0	20,0	15,8
2. brak zmiany	38,9	53,3	61,1	65,0	55,0	78,9
3. pogorszenie	11,1	20,0	16,6	10,0	25,0	5,3
saldo (1.-3.)	38,9	6,7	5,6	15,0	-5,0	10,5

6. Ogólne zainteresowanie klientów usługami bankowymi

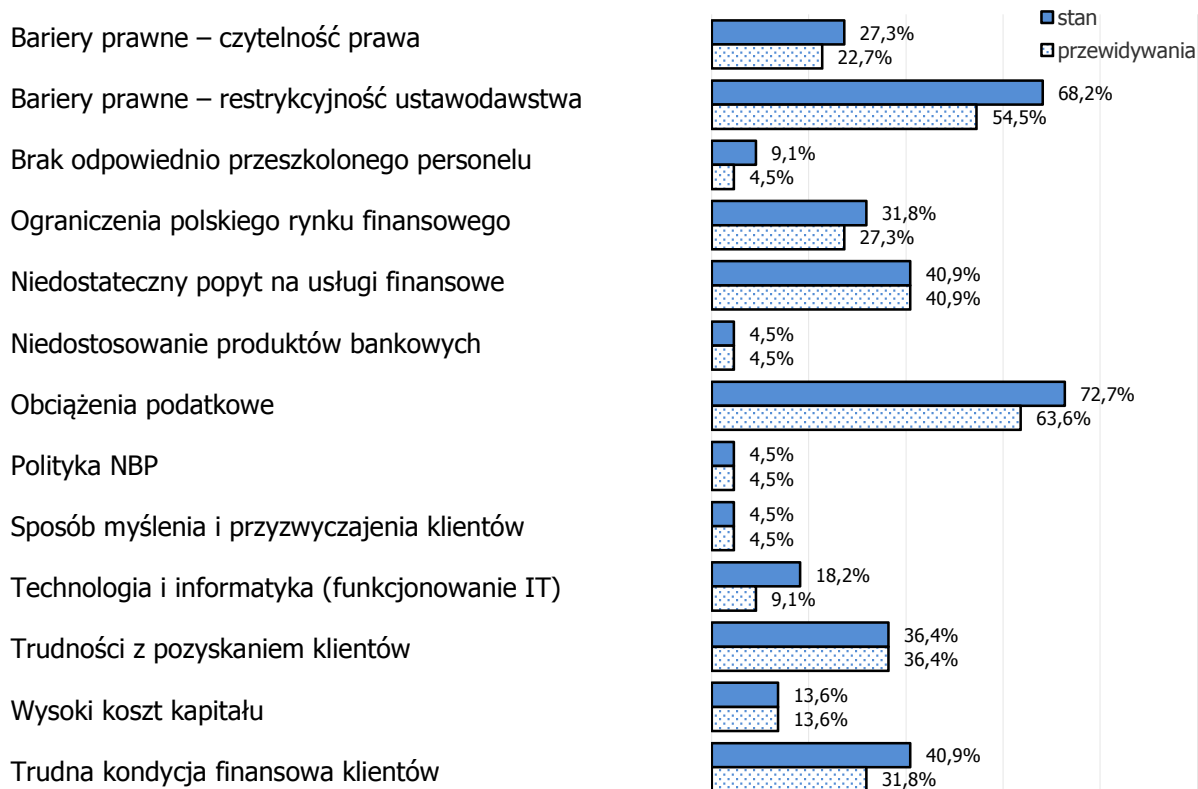
warianty odpowiedzi - odsetki	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	przewidywania
1. wzrost	27,8	46,7	27,8	19,0	10,5	15,8
2. brak zmiany	66,7	46,7	66,7	76,2	79,0	84,2
3. spadek	5,6	6,7	5,6	4,7	10,5	0,0
saldo (1.-3.)	22,2	40,0	22,2	14,3	0,0	15,8

7. Wielkość zatrudnienia

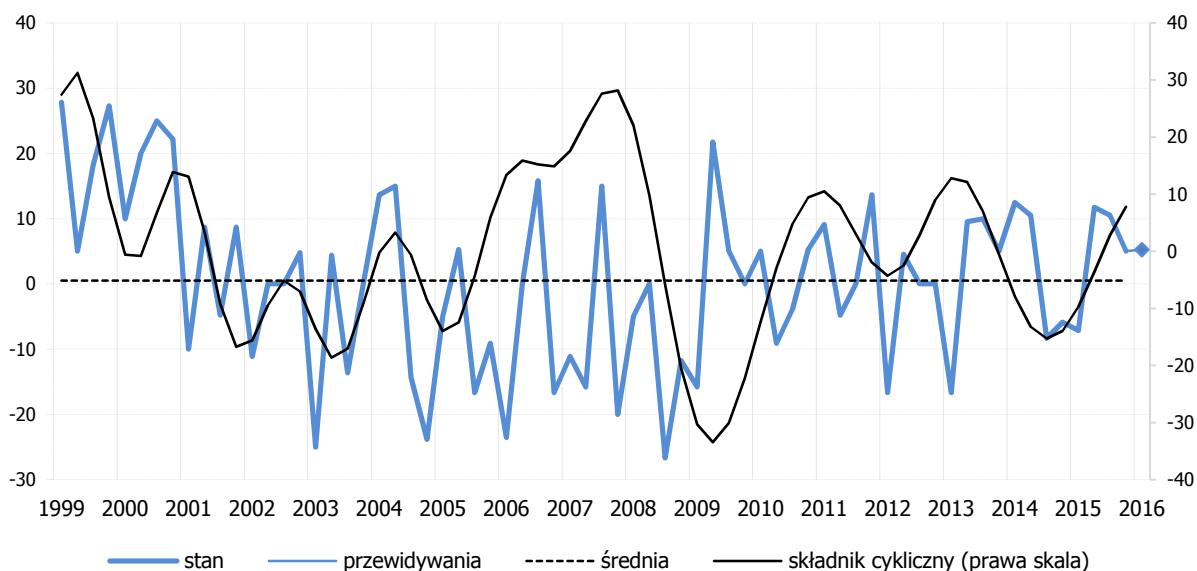

warianty odpowiedzi - odsetki	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	przewidywania
1. wzrost >2,5 %	0,0	0,0	5,9	0,0	0,0	0,0
2. wzrost <2,5 %	11,8	0,0	23,5	10,5	10,5	0,0
3. brak zmiany	58,8	21,4	41,2	63,2	47,4	77,8
4. spadek <2,5 %	29,4	64,3	29,4	26,3	36,8	16,7
5. spadek >2,5 %	0,0	14,3	0,0	0,0	5,3	5,5
saldo (1.+2.*0,5-4.*0,5-5.)	-8,8	-46,4	2,9	-7,9	-18,4	-13,9

8. Czynniki ograniczające rozwój banków

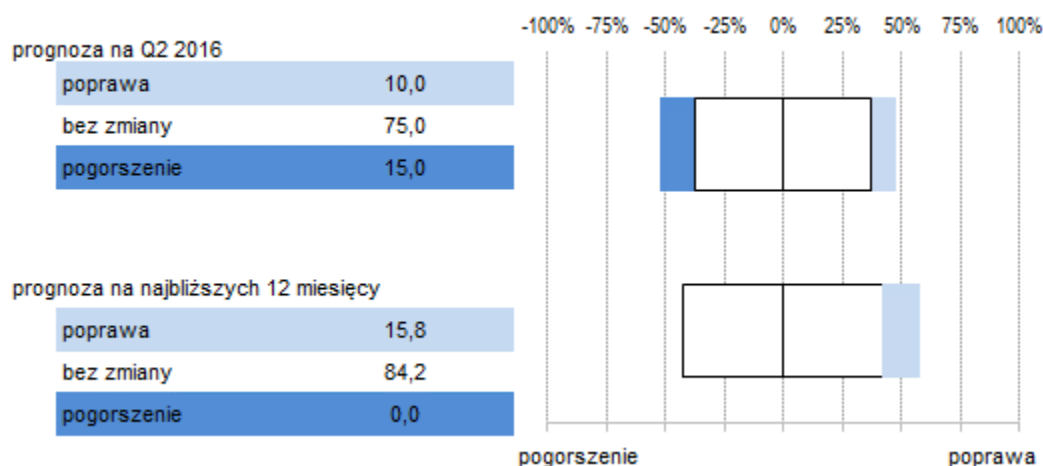

9. Inwestycje kapitałowe

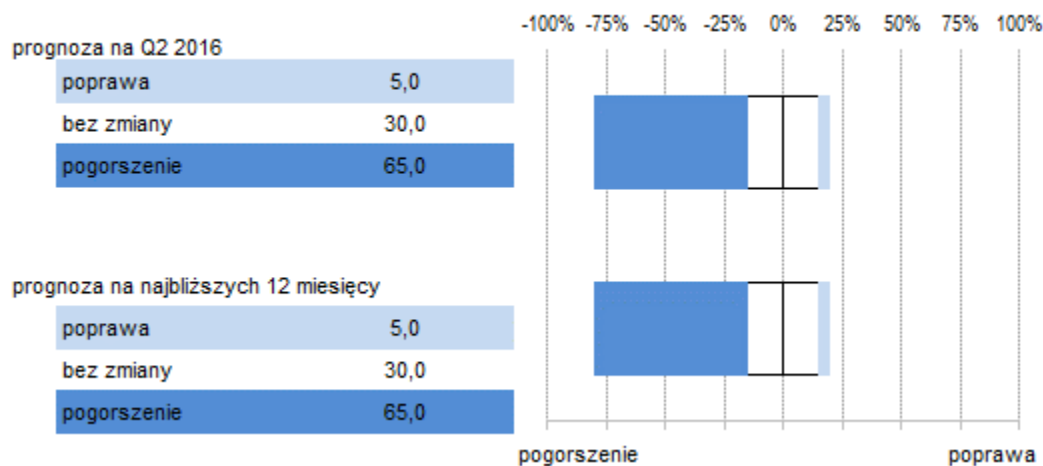

warianty odpowiedzi - odsetki	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	przewidywania
1. wzrost	5,9	7,1	17,7	10,5	10,0	5,3
2. brak zmiany	82,4	78,6	76,5	89,5	85,0	94,7
3. spadek	11,8	14,3	5,9	0,0	5,0	0,0
saldo (1.-3.)	-5,9	-7,1	11,8	10,5	5,0	5,3

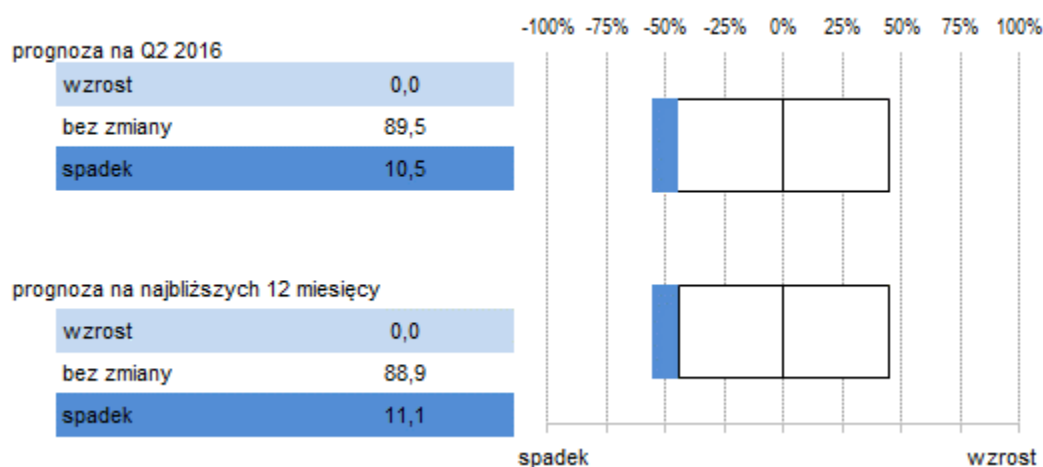
13. Ogólna sytuacja gospodarki polskiej niezależnie od sytuacji sektora finansowego

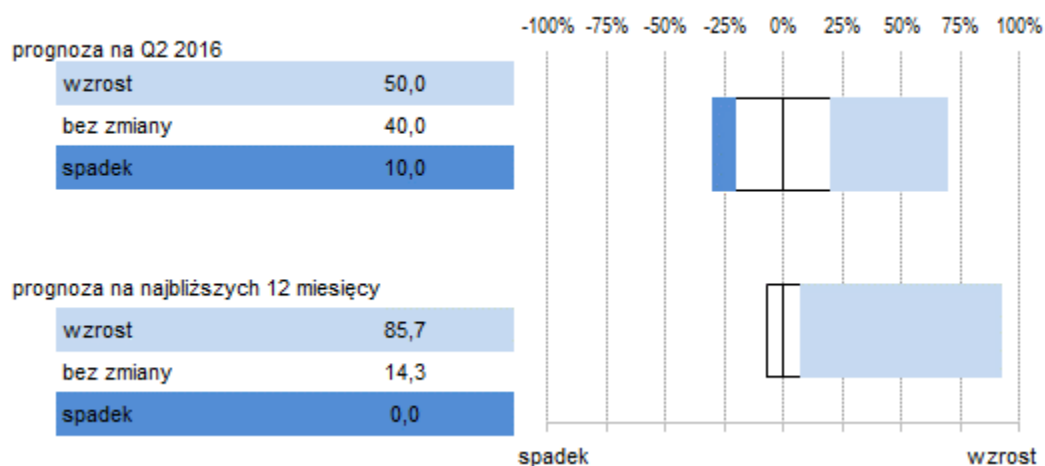
14. Ogólna sytuacja sektora finansowego na tle polskiej gospodarki

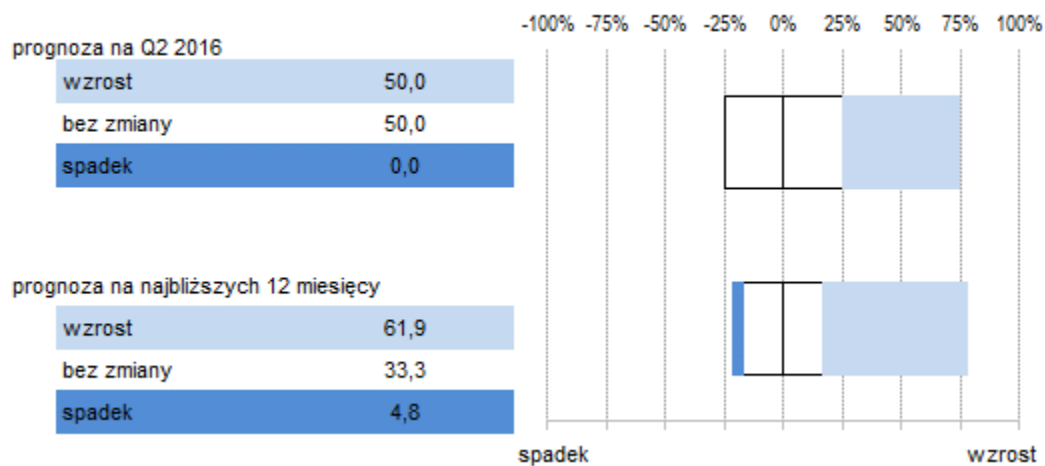
15. Wynik na operacjach *reverse-repo* (pomniejszony o *repo*)

16. Poziom inflacji

17. Realna podaż pieniądza

III. SUMMARY

In the 1st quarter of 2016 the IRG SGH banking confidence indicator (IRGBAN) increased from -19,3 pts to 12,2 pts. The increase was mainly due to a rise in the balances of the result on banking activity and of profits. This makes a sharp growth in the indicator's volatility in the last quarters. According to the respondents from the sector, banks now face some very serious issues. The most significant ones are the new tax imposed on assets and proposed law that charges banks with the costs of FX mortgage loans conversion to PLN. Both factors combined may seriously diminish banks' profits. This makes banks tend to pessimistically assess their business prospects.